

BBCI

BULGARIAN BUSINESS CLIMATE INDEX

[2024]

НАЦИОНАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛНО ПРОУЧВАНЕ,
С ФОКУС ВЪРХУ СЕКТОР „ТЪРГОВИЯ“

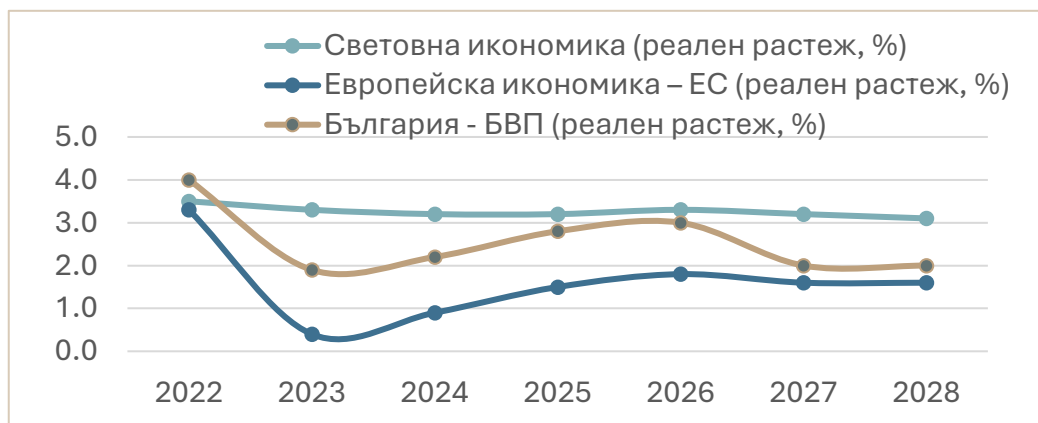

ФЕВРУАРИ | 2025

МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА И ПРОГНОЗИ

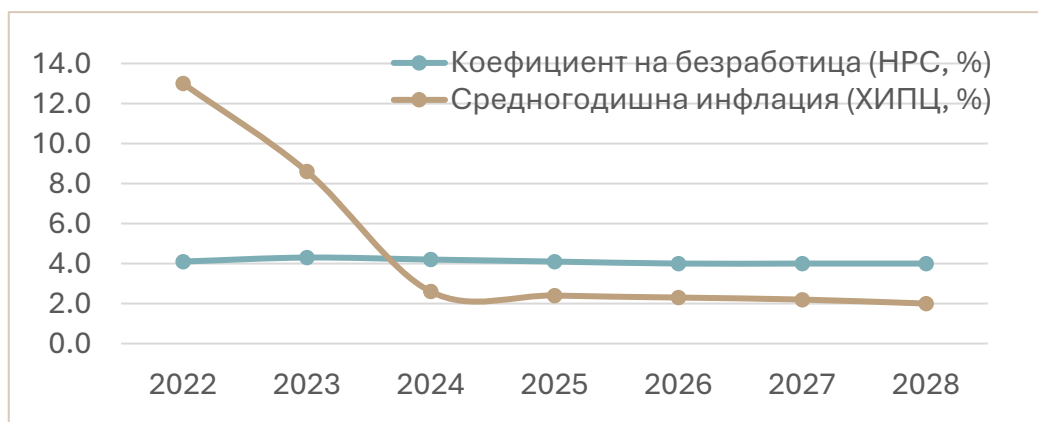
РАСТЕЖ

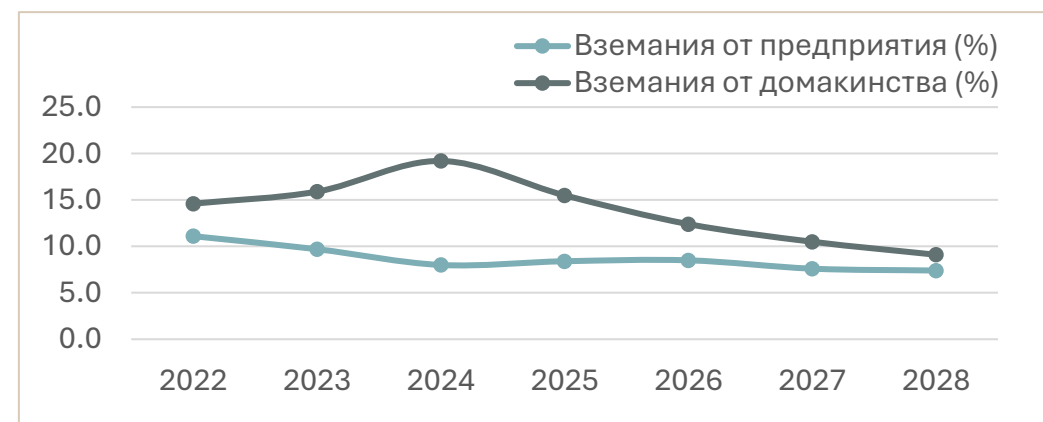
ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС

ПАЗАР НА ТРУДА И ЦЕНИ

ПАРИЧЕН СЕКТОР

КАКВО Е ВВСІ?

Bulgarian Business Climate Index
(Индекс на бизнес климата в България/ВВСІ)
е инструмент за оценка и анализ на състоянието на
бизнес средата в България и проследяване на
перспективите пред българския бизнес в
краткосрочен и средносрочен план

ВВСІ е **авторски продукт**, базиран на методологията на ЕСТАТ Бизнес климат (2002-2009 г.), разработен от Агенция „ЕСТАТ“ с помощта на екип от статистици, социолози и икономисти и експертната подкрепа на Центъра за икономическо развитие.

КОМПОНЕНТИ И ИНТЕПРЕТАЦИЯ НА ИНДЕКСА

КОМПОНЕНТ I.
СЪСТОЯНИЕ НА
ФИРМИТЕ

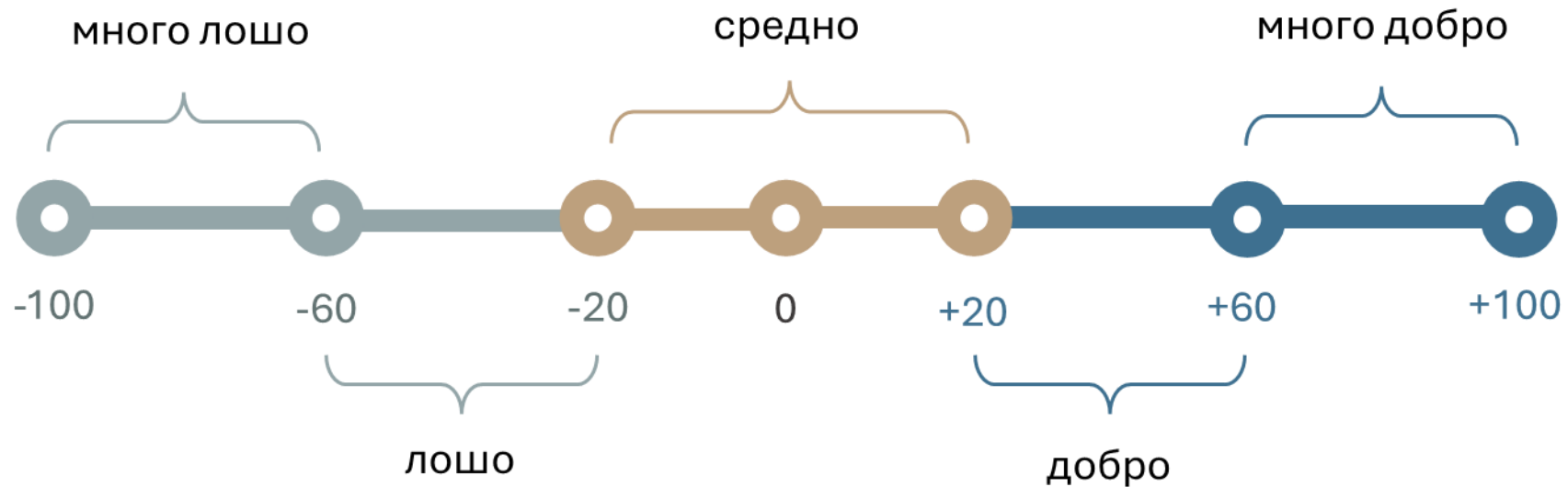

КОМПОНЕНТ II.
ИНВЕСТИЦИОННИ
НАГЛАСИ И ФИРМЕНИ
СТРАТЕГИИ

КОМПОНЕНТ III.
БИЗНЕС СРЕДА

Интегрираният индекс и трите компонента приемат стойности в интервала **[-100, +100]**

ПАРАМЕТРИ НА ПРОУЧВАНЕТО

Тип проучване:

национално представително, проведено в периода 03.12.2024 до 20.01.2025 г

Целева група:

нефинансови предприятия, 462 752 фирми, 1% от извадката =4 627 фирми; предприятия в сектор „Търговия“, 138 086, 1% =1 380 фирми (НСИ, 2023)

Метод:

интервю лице в лице или по телефона, онлайн анкета (в зависимост от предпочитанията на респондентите)

Интервюирани:

лица, заемащи ръководни длъжности

Извадка:

общо 588 предприятия; представителна по район за планиране, икономическа дейност и брой заети извадка от 397 предприятия, подсилена със 193 търговски компании

Въпросник:

8 съдържателни и 3 паспортни въпроса, плюс специализиран блок за търговски предприятия

БИЗНЕС КЛИМАТЪТ В БЪЛГАРИЯ

Състояние на компаниите, нагласи, бизнес среда

БИЗНЕС КЛИМАТЪТ В БЪЛГАРИЯ

Стойността на ВВСІ е положителна и се очаква да продължава да нараства в следващите тримесечия. В сектор „Търговия“ ситуацията е още по-оптимистична.

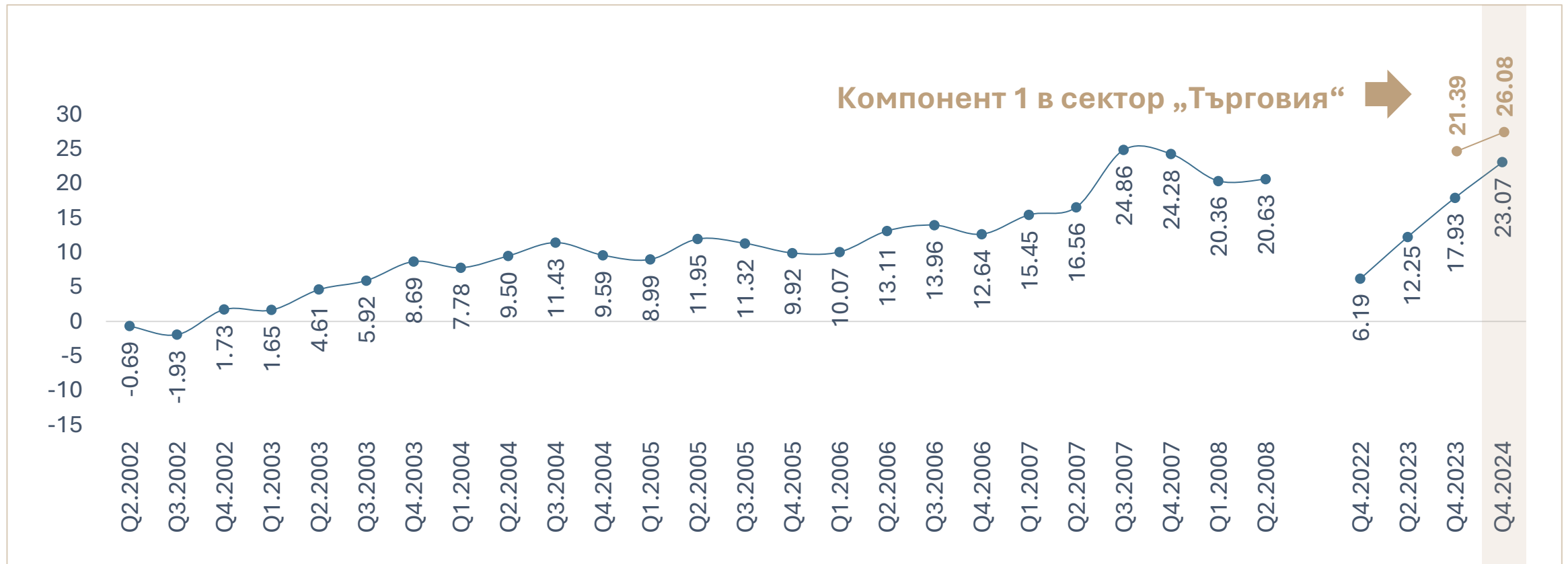

ИНДЕКС ПО СЕКТОРИ

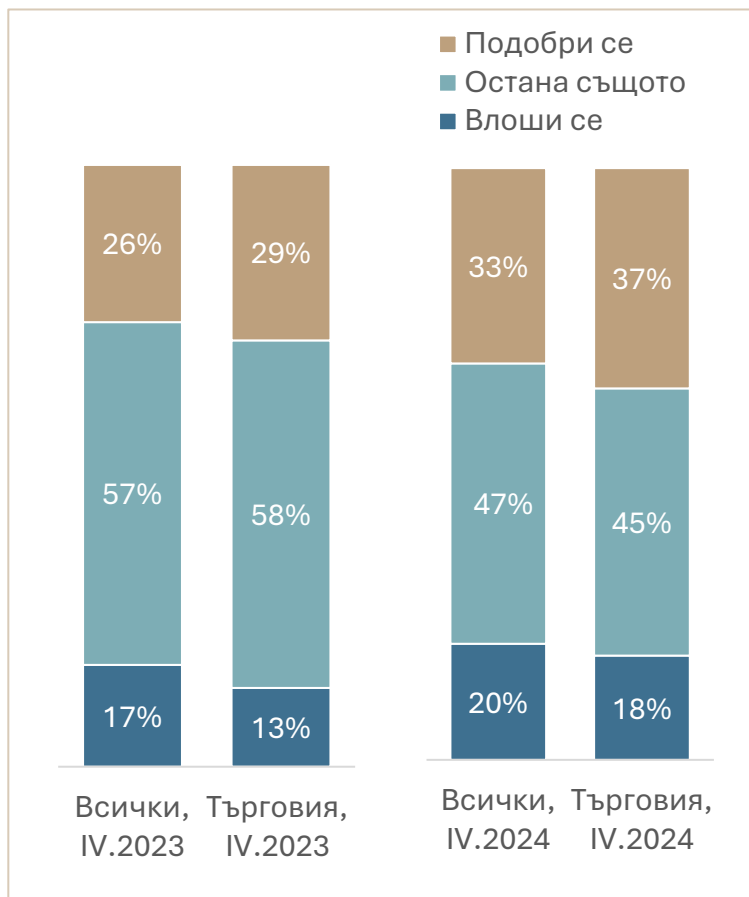
КОМПОНЕНТ 1. СЪСТОЯНИЕ НА ФИРМИТЕ

Състоянието на фирмите е добро, а перспективите пред бизнеса изглеждат благоприятни. Това усещане е още по-силно сред търговците – индексът в компонент 1 е във възходящ тренд.

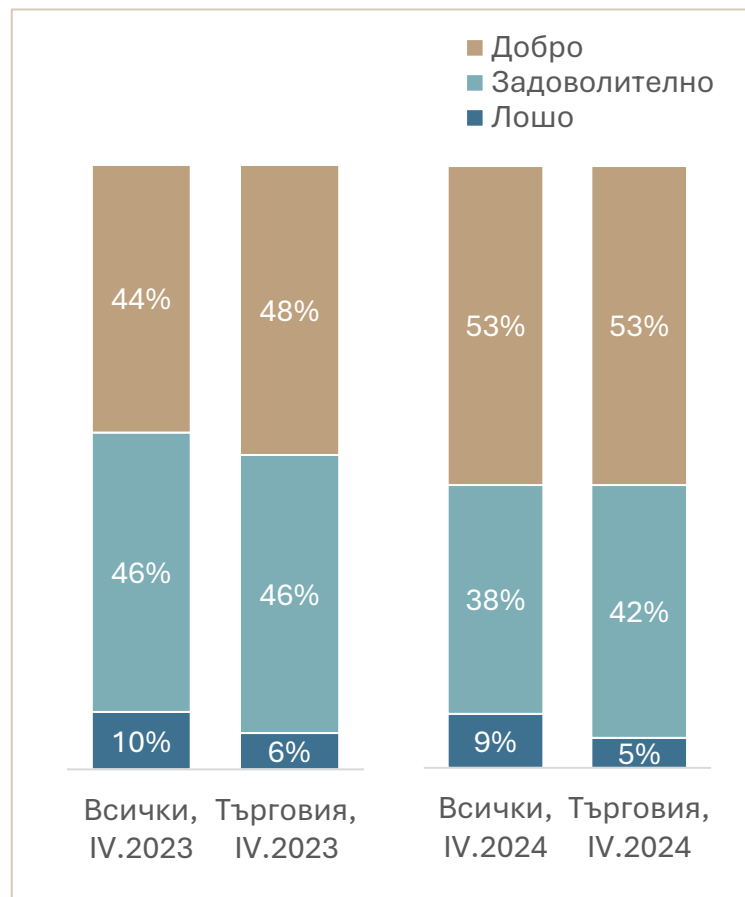

СЪСТОЯНИЕ НА ФИРМИТЕ

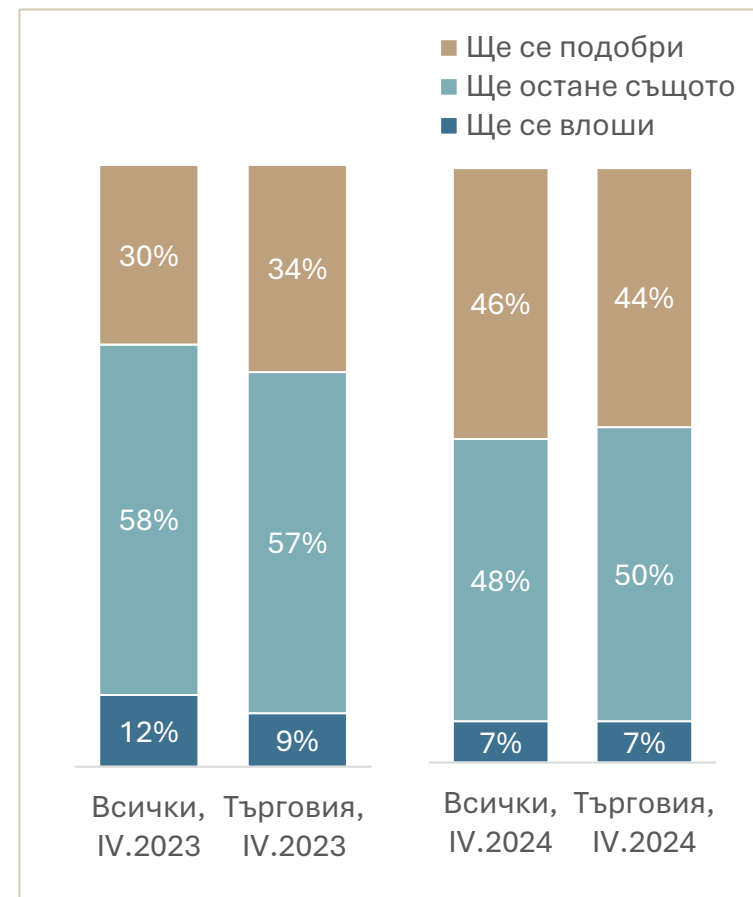
ПРЕДХОДНО ТРИМЕСЕЧИЕ

НАСТОЯЩО СЪСТОЯНИЕ

СЛЕДВАЩО ТРИМЕСЕЧИЕ

База: 2023 - търговия, 305; всички, 402; 2024 - търговия, 301; всички, 397

ПЕРСПЕКТИВНИ И РИСКОВИ КОМПАНИИ

ПЕРСПЕКТИВНИ

/състоянието им ще се подобрява или е добро и ще остане същото/

Всички, IV.2023

52%

(~242 хил.)

Всички, IV.2024

64%

(~297 хил.)

Търговия, IV.2023

56%

(~77 хил.)

Търговия, IV.2024

62%

(~86 хил.)

РИСКОВИ

/състоянието им ще се влошава или е лошо и ще остане същото/

Всички, IV.2023

16%

(~76 хил.)

Всички, IV.2024

9%

(~42 хил.)

Търговия, IV.2023

12%

(~16 хил.)

Търговия, IV.2024

8%

(~11 хил.)

База: 2023 - търговия, 305; всички, 402; 2024 – търговия, 301; всички, 397

КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

ПО-ДОБРА ПОЗИЦИЯ СПРЯМО КОНКУРЕНТИТЕ | IV.2024

База: 2023 - търговия, 305; всички, 402; 2024 – търговия, 301; всички, 397

КОМПАНИИ БЕЗ НИТО
ЕДНО КОНКУРЕНТНО
ПРЕДИМСТВО

На национална база:

2023: **42%**

2024: **32%**

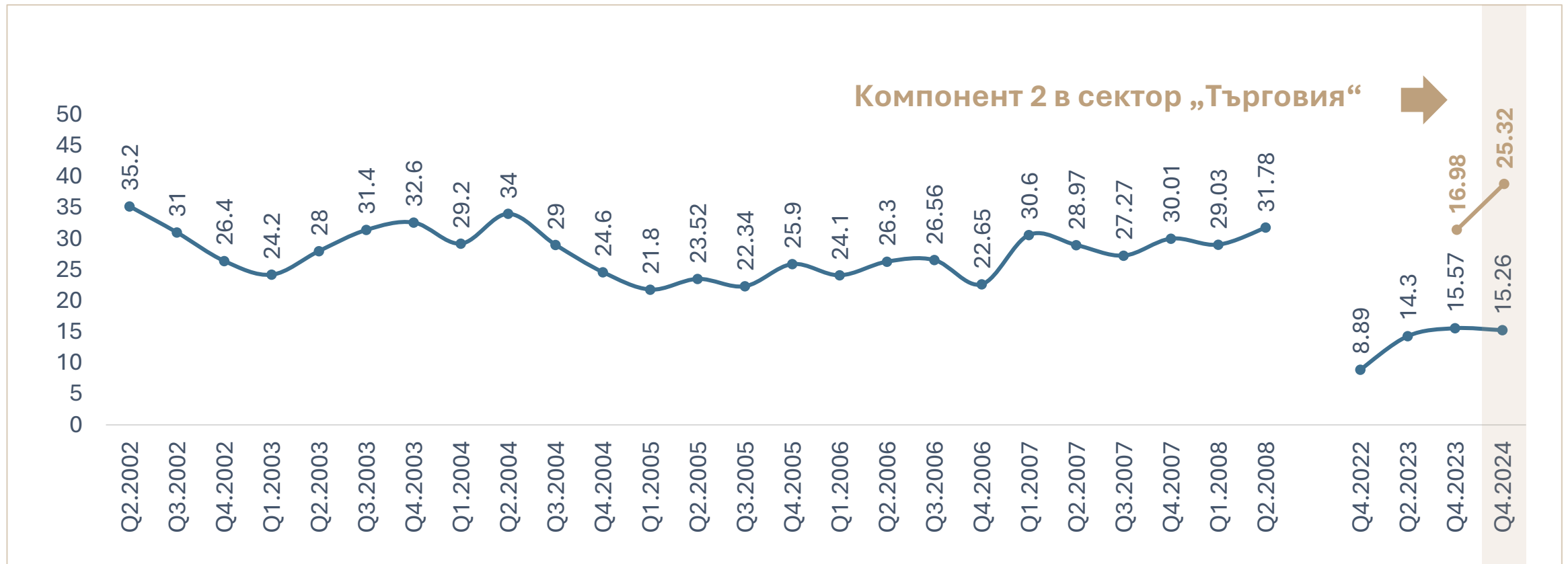
В сектор „Търговия“:

2023: **37%**

2024: **31%**

КОМПОНЕНТ 2. ИНВЕСТИЦИОННИ НАГЛАСИ И ФИРМЕНИ СТРАТЕГИИ

Фирмите са фокусирани в развитието.
Основните стратегии са свързани със
запазване и разширяване на бизнеса.
Втората стратегия е водеща за
търговския сектор.

НАГЛАСИ И СТРАТЕГИИ

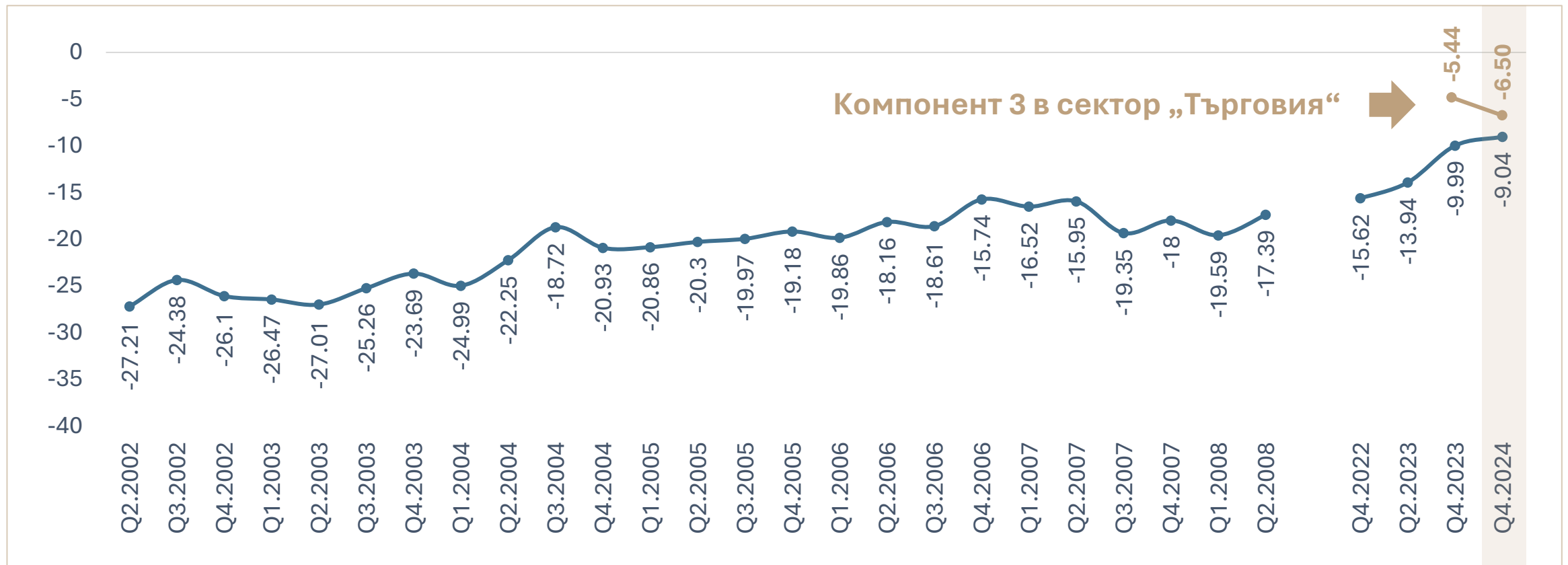
ОТГОВОРИЛИ „ДА“ | IV.2024

База: 2024 – всички, 397, търговия, 301

КОМПОНЕНТ 3. БИЗНЕС СРЕДА

Бизнес средата се подобрява, но остават все още има дефицити в ключови области като законодателство, данъчно-осигурителна система, възлагане на обществени поръчки и нелоялна конкуренция

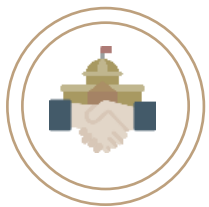

ФАКТОРИ, ОПРЕДЕЛЯЩИ БИЗНЕС СРЕДАТА

Според предприятията в сектор „Търговия“ пет групи фактори определят състоянието на бизнес средата. С най-голяма обяснителна стойност (т.е. най-значими) са първите два.

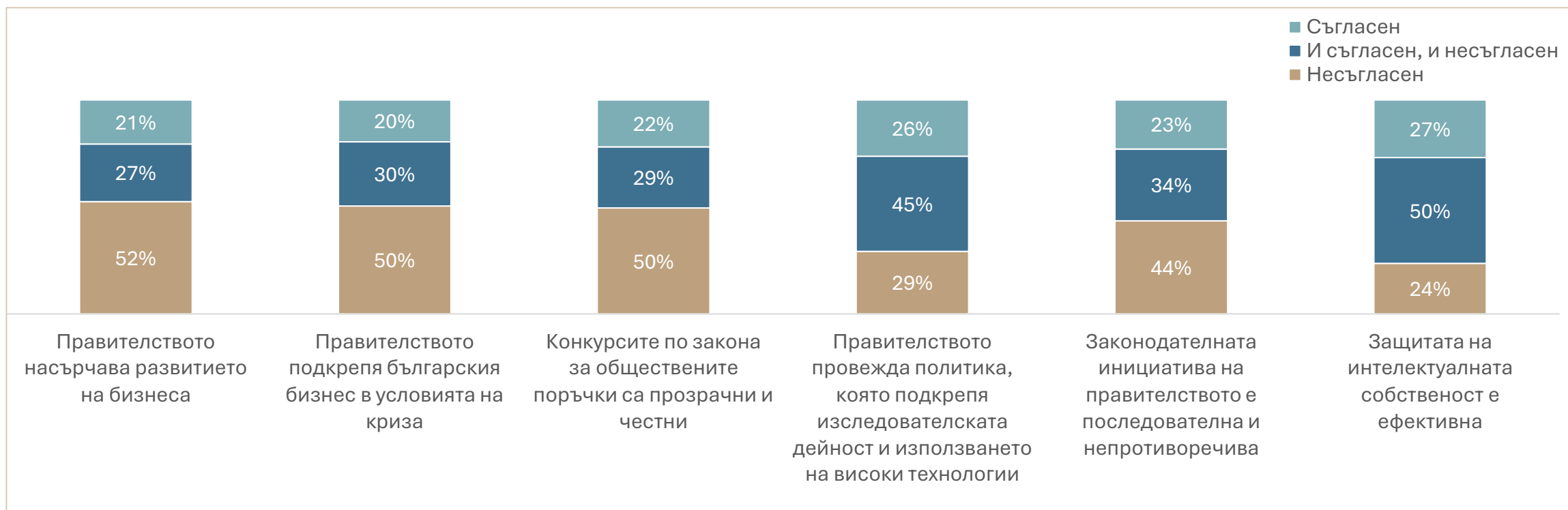

База: 2024, търговия, 301

ПОЛИТИКА В ПОДКРЕПА НА БИЗНЕСА

Политиката в подкрепа на бизнеса не е на ниво. Липсват мерки за насърчаване на развитието и закрила при кризи. Бизнесът смята, че е налице корупция на държавно ниво и законодателни дефицити.

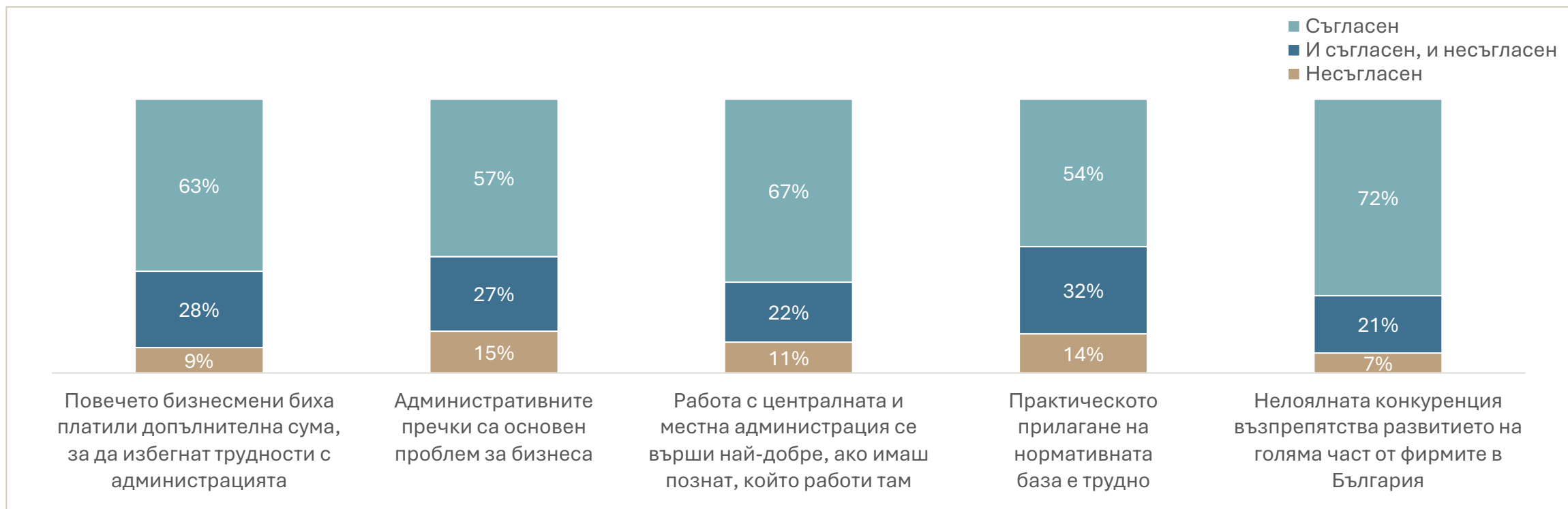

База: 2024, търговия, 301

БЮРОКРАЦИЯ И БАРИЕРИ

Бюрократията, административните пречки, дефицитите в нормативната база създават благоприятна среда за развитие на корупция. Толерантността към плащане и ползване на лични контакти е висока. Основен проблем е нелоялната конкуренция.

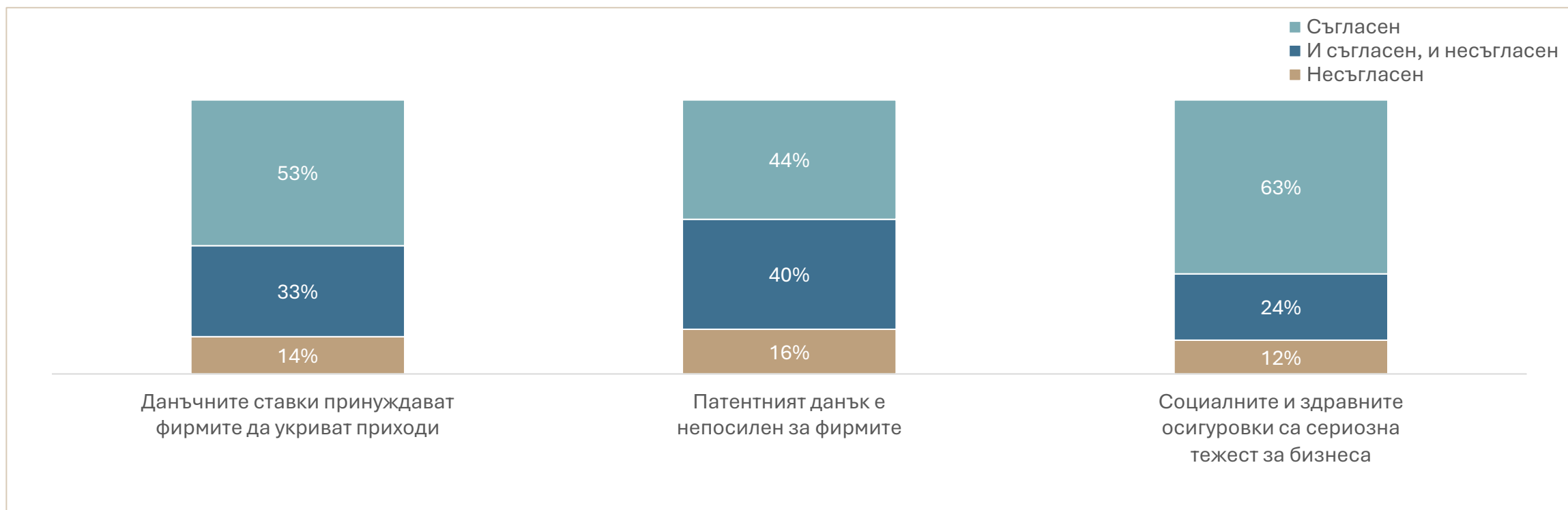

База: 2024, търговия, 301

ДАНЪЧНА И ОСИГУРИТЕЛНА ТЕЖЕСТ

Фирмите често изпитват финансови затруднения и данъчните и социално-осигурителните плащания представляват голям товар. Повече от половината търговци са съгласни, че това принуждава компаниите да укриват приходи.

База: 2024, търговия, 301

УПРАВЛЕНИЕ И ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Бизнесът не може да разчита на държавата в момент на криза.
Липсва стабилност и последователност в законодателните инициативи. Стартирането на нов бизнес у нас се възприема като сериозно предизвикателство.

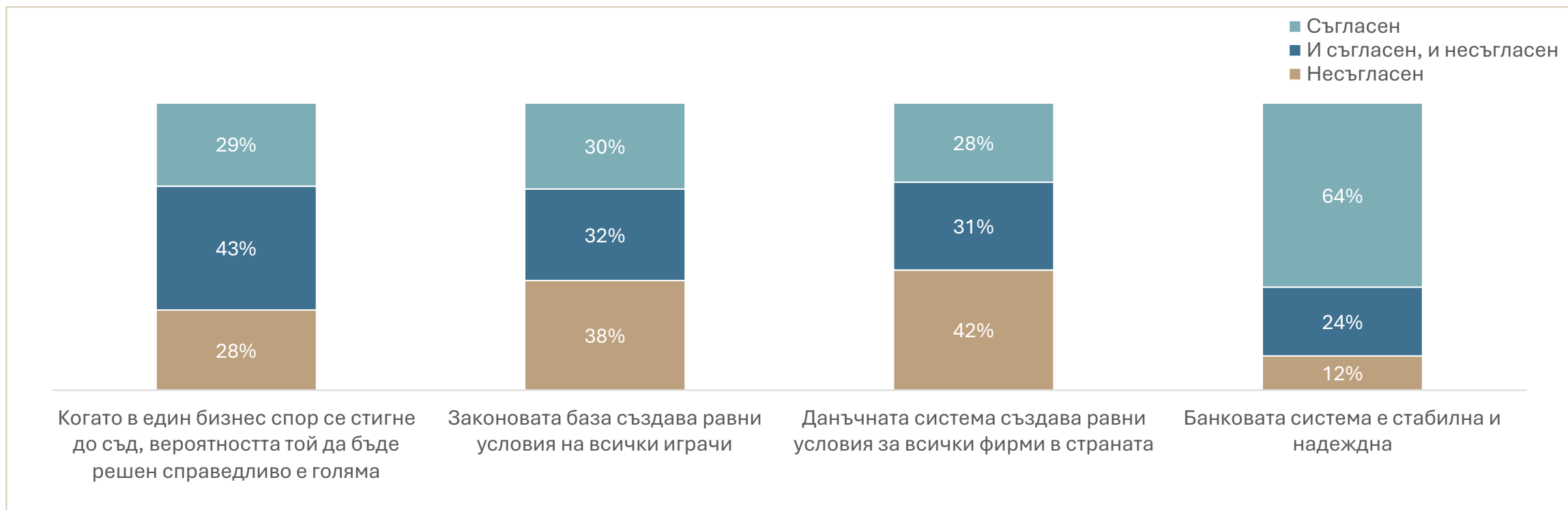

База: 2024, търговия, 301

СПРАВЕДЛИВОСТ И РАВНОПОСТАВЕНОСТ

Бизнесът вярва в стабилността на банковата система. Макар отношението към равнопоставеността пред закона, данъчните и съда да е колебливо, нагласите са по-скоро положителни, а делът на несъгласните е по-малък от тези при останалите проблемни области.

База: 2024, търговия, 301

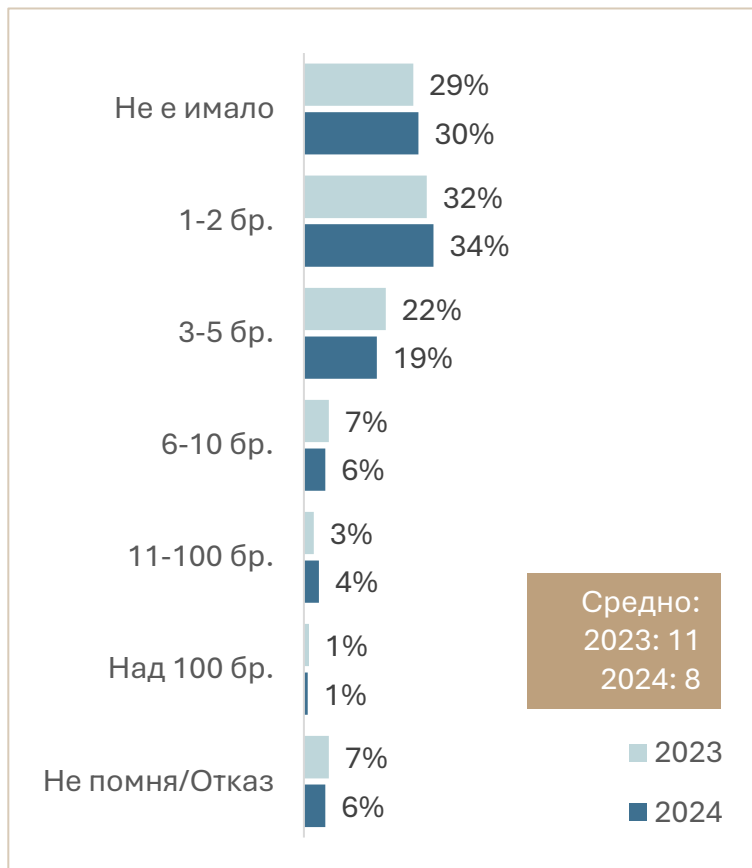

СПЕЦИФИКИ В ТЪРГОВИЯТА

Проверки, регулатори, кражби, човешки ресурси

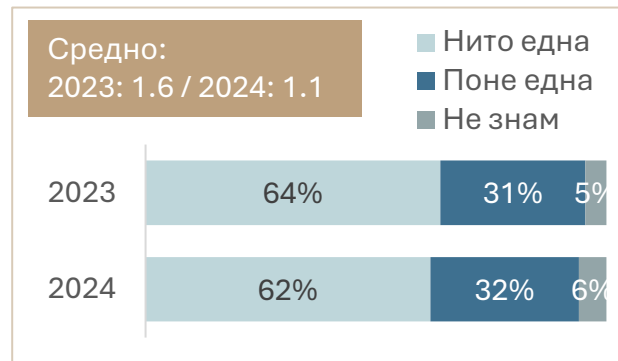
ПРОВЕРКИ

ПРОВЕРКИ ОТ КОНТРОЛНИ ОРГАНИ И РЕГУЛАТОРИ ПРЕЗ ПОСЛ. ГОДИНА

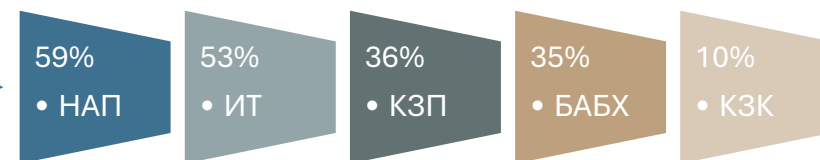

База: търговия, 305 (2023), 301 (2024)

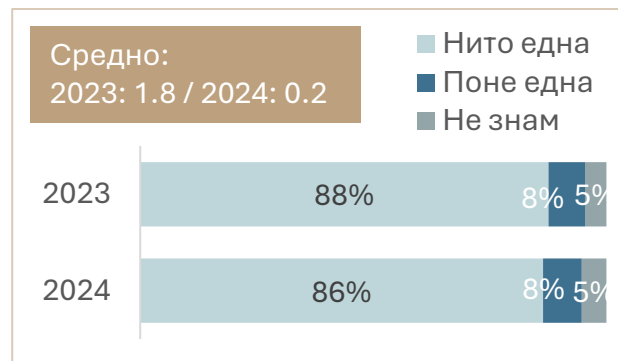
ПРОВЕРКИ С ПРЕДПИСАНИЕ

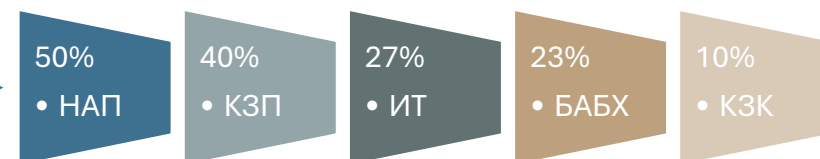
ПРЕДПИСАНИЕТО Е ИЗДАДЕНО ОТ:

ПРОВЕРКИ С АКТ

АКТЪТ Е СЪСТАВЕН ОТ:

СРЕДЕН РАЗХОД ЗА 1 ПРОВЕРКА

2 души

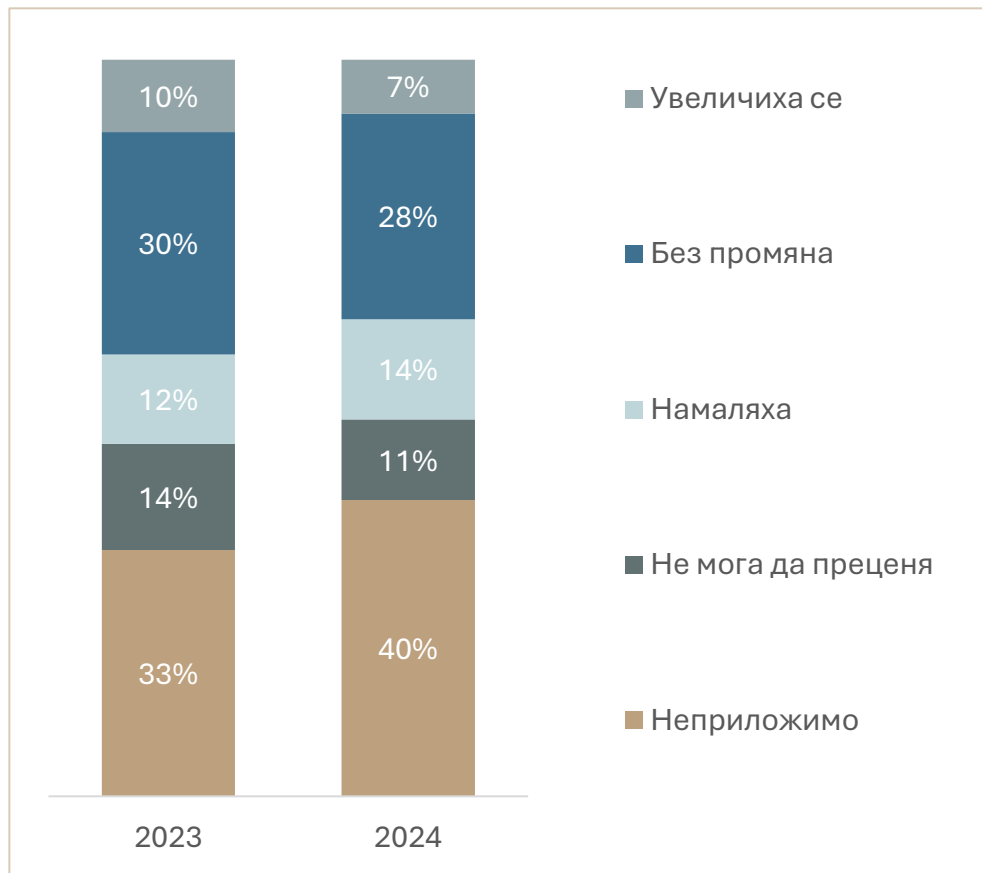
17 часа

805 лв.

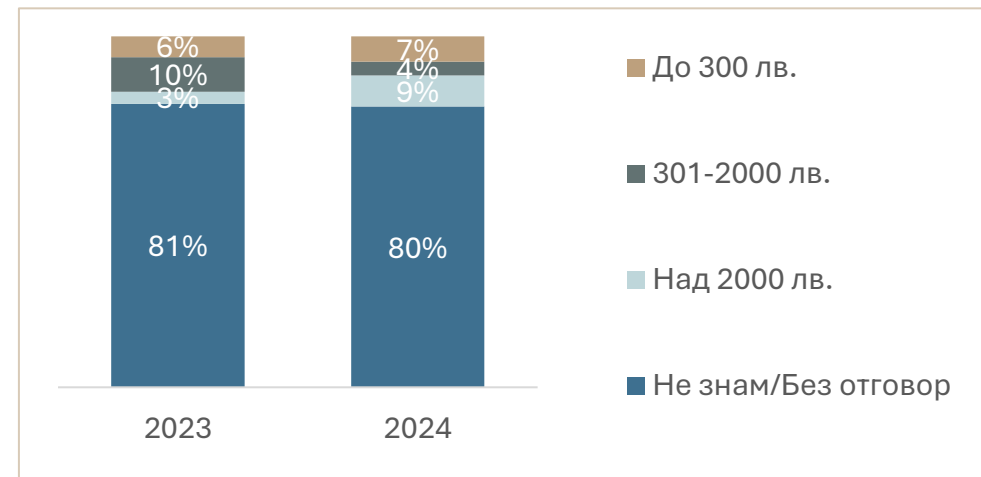
КРАЖБИ

ДИНАМИКА НА КРАЖБИТЕ ВЪВ ВЕРИГИТЕ В ПОСЛЕДНАТА ГОДИНА

База: търговия, 305 (2023), 301 (2024)

СТОЙНОСТ НА КРАЖБИТЕ ВЪВ ВЕРИГИТЕ В ПОСЛЕДНАТА ГОДИНА

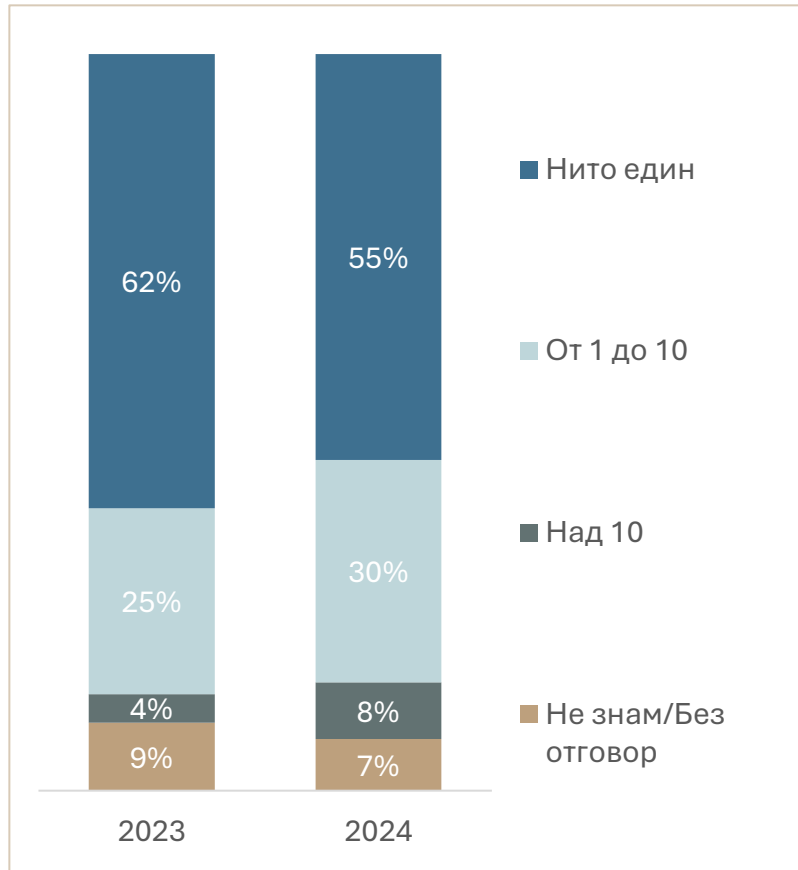
База: търговия, отговор, различен от „неприложимо“, 203 (2023), 180 (2024)

База: посочили стойност, 38 (2023), 35 (2024)

СЪСТОЯНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

БРОЙ НА НАПУСНАЛИТЕ СЛУЖИТЕЛИ В ПОСЛЕДНАТА ГОДИНА

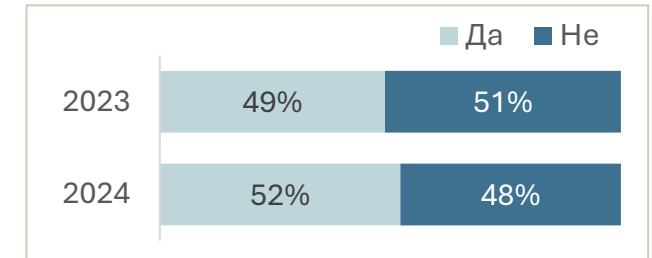

База: търговия, 305 (2023), 301 (2024)

СРЕДЕН БРОЙ СЕДМИЦИ ЗА ЗАПЪЛВАНЕ НА ПОЗИЦИЯ

СОЦИАЛНИ ПРИДОБИВКИ ЗА СЛУЖИТЕЛИТЕ

НАЙ-ПРЕДЛАГАНИ

27%	Ваучери
22%	20+ дни платен год. отпуск
15%	Корпоративни отстъпки
15%	Доп. здравно осигуряване
10%	Доп. пенсионно осигуряване
10%	Заплащане на обучение
9%	Мултиспорт, Кулфит
4%	Карта за градския транспорт
1%	Друго

ОСНОВНИ РИСКОВЕ ПРЕД БИЗНЕСА

КОИ ТРИ ФАКТОРА РАЗЧИТАТЕ КАТО НАЙ-РИСКОВИ ПРЕД ВАШИЯ БИЗНЕС? (ТОП 10)

База: търговия, 301 (2024)

НАЙ-ВАЖНОТО

Изводи

НАЙ- ВАЖНОТО

Въпреки прогнозите за нестабилна международна среда, бизнесът в България изглежда оптимистично настроен

От април 2022 г. насам ВССИ е във възходяща тенденция, а в последното тримесечие на 2024 г. доближава най-високите измервани стойности (10.91 през IV.2007 г.). Индексът в сектор „Търговия“ е 14.49.

Състоянието на фирмите е добро, а перспективите пред бизнеса изглеждат благоприятни. Това усещане е още по-силно сред търговците. Компаниите в риск в сектора са едва 9%, срещу 62% във възход.

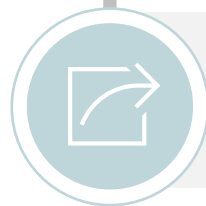

Фирмите са фокусирани в развитието. Основните стратегии са свързани със запазване и разширяване на бизнеса. Разширяването на бизнеса е водещата стратегия за търговския сектор.

Бизнес средата се подобрява, но остават дефицитите в ключови области като законодателство, данъчно-осигурителна система, възлагане на обществени поръчки. и нелоялна конкуренция.

НАЙ- ВАЖНОТО

Административната тежест в сектор „Търговия“ е сериозна – през 2024 г. в 70% от фирмите е имало проверки, средно по 8. Една проверка ангажира средно 2 души, отнема 17 часа труд и струва над 800 лв.

Броят на кражбите в повечето вериги се запазва, но стойността на откраднатото се повишава.

Нараства делът на компаниите от сектора, в които има напуснали служители. Най-много време отнема наемането на магазинен персонал – средно 4 седмици. Повече от половината търговци предлагат социални придобивки на служителите си.

Основните рискови фактори пред бизнеса са конкуренцията, ниската покупателна способност на населението и инфлацията. Валидни са за фирмите от всички сектори.

Търговията е сред секторите в най-добро състояние. Перспективите пред компаниите са добри, а усилията са фокусирани в разрастване, диверсификация и технологизиране на бизнеса. Необходима е политическа стабилност и адекватно държавно управление.